

GÜRÜN'DE ZİYARET YERLERİ

Ahmet Gökbel*

agokbel@cumhuriyet.edu.tr

Anahtar Kelimeler: *Ziyaret, Yatır, Türbe, Gürün, İnanç Coğrafyası.*

ÖZET

Bu makalede önce kısaca Gürün İlçesinin tarihi gelişimi ile inanç coğrafyası üzerinde durulmuştur. Daha sonra Gürün ilçe merkezi ile buraya bağlı kasaba ve köylerdeki ziyaret yerleri ve bunlarla ilgili çeşitli inanç ve uygulamalar verilmiştir. *Ziyaret, adak, dede, baba, şeyh, eren, evliya, yatır ve türbe* gibi adlarla anılan bu ziyaret yerleri ile onlara belli inanç, efsane ve kerametlerin atfedilip çeşitli dilek ve isteklerle onların ziyaret edilmesi olayına, inceleme alanımız olan Gürün ve çevresinde yaygın olarak rastlanılmıştır.

ABSTRACT

In this study, historical development of Gürün, a district in central part of Turkey, and the nature of religious beliefs in its geography have been studied. The holy places, as well as the beliefs and their practices related to them, which are commonly visited by people in the central part of Gürün as well as in the areas and in villages around Gürün were introduced. The places of pilgrimage are labelled by the names of votive offering, Dede (a senior dervish) Baba (elder of religious order), Sheikh, Eren (saint), Evliya (Moslem saint), Yatır or Turbe (tomb).. These places with certain beliefs, legends and miracles attributed to them and the visits for the purpose of votice offerings and making wills have been discovered in our filed study, namely, in Gürün and its surroundings.

Burada Gürün merkez ile buraya bağlı belde ve köylerdeki ziyaret yerlerini ve bunlarla ilgili çeşitli inanç ve uygulamaları tanıtmaya çalışacağız. Ancak konunun daha iyi anlaşılması için ilçenin kısaca tarihi gelişimi ile inanç coğrafyası hakkında bilgi vermeyi faydalı görüyoruz

A. GÜRÜN'ÜN TARİHİ GELİŞİMİ VE İNANÇ COĞRAFYASI

Gürün, Sivas'ın güneyinde ve merkez ilçeye 138 km uzaklıktadır. Doğusunda Malatya'ya bağlı Darende, güneyinde Kahramanmaraş'a bağlı Elbistan ve Afşin, batısında Kayseri'ye bağlı Pınarbaşı, kuzeyinde ise Kangal ilçesi bulunmaktadır. İlçenin yüzölçümü 3080 km² olup denizden yüksekliği 1250 metredir.¹

İlçenin yerleşim merkezi olması, M.Ö. 2000 yıllarına kadar uzandığı anlaşılmaktadır. Kapadokya belgelerinde *Tegarama*, Hitit kaynaklarında *Tagarama*

* Doç. Dr. Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fak. Öğrt. Üyesi,

¹ İbrahim Yasak, *Sivas İli*, Sivas, 1994, s. 130; *Sivas İl Yıllığı*, 1996, s. 135.

2 Gürün'de ziyaret yerleri

ve *Gurinian*, Asur kaynaklarında *Tilgarimmu*, Ermeni kaynaklarında, *Arabisios* ve Kimmer İskit tarihinde *Tehaorma* şeklinde bahsedilen Gürün ilçesinin tarihinin çok eski çağlara kadar uzandığı belirtilmektedir. Hatta bu uzantıyı Neolitik Çağ denilen M.Ö. 6000-5000 yıllarına kadar götürülenler de vardır.²

İlçe bulunduğu konum itibarıyla önemli bir yerdedir. Tarihte Orta Anadolu ile Mezopotamya arasında geçit vazifesi görmüştür. Günümüzde de doğu ve batı Anadolu'yu birbirine bağlayan önemli bir yol güzergahındadır. Eski ticaret yolu olarak bilinen ve daha sonra da *Kral Yolu* olarak meşhur olan bu yolun geçitlerinden ve önemli kollarından birisinin Gürün üzerinden geçtiği bilinmektedir.

Mevcut mağaralar, Gürün'ün ilk çağ tarihini yaşadığını göstermektedir. Gürün ve çevresinde yapılan kazı ve araştırmalarda elde edilen bilgiler ile bölgedeki mağaralar, bize bu bölgenin Hititler döneminde önemli bir yerleşim yeri olduğunu göstermektedir. İlçenin ilk adının *Tilgarimmu* olduğu tahmin edilmektedir. Şuğul mevkiindeki kayalar üzerinde biri dört, diğeri yedi satırdan ibaret olan Hiyeroğlif yazı ile yazılmış iki Eti kitabesinin varlığı tespit edilmiştir.³ Tarihte çok önemli bir yere sahip olduğu anlaşılan Gürün'ün tarihini kronolojik bir sıraya göre belirtmemiz gerekirse; M.Ö. 713'te Asur egemenliği altına girdiği, M.Ö. 695'te *Tilgarimmu* adı altında Hidi adlı bir kralın özerk yönetiminde kaldığı, M.Ö. 500'lerde Perslere bağlandığı, M.Ö. 330 – M.S. 17 arasında Kapadokya Krallığı altında kaldığı nakledilmektedir. Bizans döneminde *Sebasteia (Sivas) Thema'sına* bağlanarak *Gaurania* adıyla anılmaya başlanan Gürün'de, bir dönem Ermeniler'in de yoğun olarak yaşadığı bildirilmektedir. XI. yüzyıldan sonra sırasıyla Dânişmentli, İlhanlı, ve Eratna egemenliği altında kalan ilçenin, XV. yüzyılın başından itibaren Osmanlı topraklarına katıldığı anlaşılmaktadır.⁴ XVII. yüzyılın ortasında (1648) Sivas'ı ziyaret eden Evliya Çelebi, o dönemde Gürün'ün Sivas Eyaleti'ne bağlı, bin hanelik, camisi, mescidi, hanı, hamamı ve sultan çarşısı olan şirin bir nahiye-kaza olduğunu belirtmektedir.⁵ Gürün'ün 1830 yılında subaşılık, 1845'te bucak ve 1869'da da kaza olduğu kaydedilir.⁶

İlçe 2 belediye, 2 bucak, 19 mahalle ve 61 köyden oluşmaktadır. İlçenin toplam nüfusu 26.821 olup bunun 11.374'ü ilçe merkezinde, 15.447'i ilçeye bağlı kasaba ve köylerde yaşamaktadır.

İlçenin inanç yapısına baktığımızda nüfusunun tamamının Müslüman olduğunu söyleyebiliriz. İlçe merkezi büyük ölçüde Sünnilerden oluşmaktadır. Merkezdeki Alevilerin sayısı 500'ü geçmez. Bunlar da ilçeye bağlı köylerden gelip yerleşen kimselerdir. İlçeye bağlı 61 köyden 14 tanesinde tamamen Aleviler, 10 tanesinde Alevilerle-Sünniler birlikte, geriye kalan 37 köyde ise Sünniler

² Hikmet Denizli, *Sivas Tarihi ve Anıtları*, Sivas, 1998, s. 321;Tarih öncesi çağlardan günümüze, Gürün ilçesine verilen adlar ve bunların ne anlamlara geldikleri hakkında bakınız: Mehmet Ali Öz, *Bütün Yönleriyle Gürün*, (Seyhan Grafik ve Matbaa), İstanbul, 1999, s. 4-16.

³ Galip Eken, "Temettuat Defterlerine Göre Gürün", *Revak Dergisi*, Sivas, 1991, s. 86.

⁴ Denizli, s. 322; Necip Bostancı, *Gürün'ün Sosyolojik Olarak İncelenmesi*, (Cum.Ünv. Sos. Bil. Ens.-Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas, 1994, s. 15;Siddik Ünalın, *XX. Yüzyıl Sivas Tarihi Ve Günümüz İnanç Coğrafyası*, (Basılmamış Doktora Tezi – İnönü Ün. Sos. Bil. Ens. Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı), Malatya, 1997, s. 229.

⁵ Bkz: Evliya Çelebi, *Seyahatname*, III-IV, (İkra yayıncılık), İstanbul, 1986, s. 154-160.

⁶ Bostancı, s. 14-16; Denizli, s. 322..

yaşamaktadırlar. Bu arada bazı Sünni köylere bağlı mezraların Alevi, bazı Alevi köylere bağlı mezraların da Sünni olduğu görülmüştür.

Aleviler'in yaşadığı köyleri ve nüfuslarını şu şekilde sıralayabiliriz: *Akpınar* (104), *Bağlıçay* (103), *Bozhüyük* (90), *Camiliyurt* (56), *Deveçayır* (46), *Güldede* (100), *Karakuyu* (119), *Karapınar* (66), *Kaşköy* (45), *Konakpınar* (123), *Külahlı* (78), *Mağara* (69), *Reşadiye* (47), *Yuva* (150).

Aleviler ile Sünnilerin birlikte yaşadığı köyler ve nüfusları da şu şekildedir:

Ayvalı (593): Bu köyde yaşayan Alevi sayısı çok azınlıkta olup 5-6 haneyi geçmez.

Çevirme (23): Bu köye bağlı Behram mezrasında 3-4 hane Alevi vardır.

Davulhüyük (268): Bu köyde 5-6 hane Alevi vardır.

Eskihamal (681): Bu köye bağlı Koyunlukoca, Ayrıanca ve Kozakmağara mezralarında toplam 20 hane kadar Alevi vardır.

Göbekören (418): Bu köyde 9-10 hane Alevi vardır.

Kavak (229): Bu köyde Alevilerin oranı yarıdan biraz azdır.

Karaören (37): Bu köyde Sünniler çoğunluktadır.

Kaynarca (65): Bu köyde Aleviler çoğunlukta olup Sünnilerin yaklaşık iki katıdır.

Yaylacık (54): Bu köyde Aleviler Sünnilerden daha azdır.

Yelken (66): Bu köyün Fatmaderviş mezrası tamamen Sünni'dir.⁷

Elde ettiğimiz bilgilere göre, Alevilerle Sünnilerin birlikte yaşadığı bu köylerde taraflar arasında herhangi bir problemin olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu verilere göre, ilçe genelinde toplam 26.821 kişinin yaklaşık olarak 2100 kadarını Aleviler oluşturur. Bu da toplam nüfusun % 7.8'ni Aleviler, % 92.2'ni de Sünnilerin meydana getirdiğini gösterir.

B. ZİYARET YERLERİ

Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında büyük öneme sahip olan Horasan Erenleri (başka bir tabirle Alperenler ve gazi-veliler), bu bölgeleri sadece fethetmekle kalmamışlar, aynı zamanda vatanlaştıran yurt haline getirmişlerdir. Gürün toponimisi incelendiği zaman, bunun en çarpıcı örneklerini görmek mümkündür.

Anadolu insanı, bu bölgeyi kendilerine vatan yapan insanları ebedileştirmek ve yaşadıkları hayatı onlarla paylaşmak istemiş, böylece bir yandan bölgedeki ağaç, kaya, mağara...vb unsurlara bir takım kutsallıklar atfederek taş ve toprağı ile vatani kutsallaştırma yoluna giderken, diğer yandan bu vatanın asıl sahipleri olarak düşünülen ve bir çoğu yüce dağ başında mekan tutmuş kişiler olarak tahayyül edilen bu Alperenlere birer makam tahsis etmiş, bu yerleri de ziyaret ederek onlara karşı olan vefa borçlarını yerine getirmeye çalışmışlardır. İşte makalemizin asıl konusunu ziyaret yeri olarak nitelediğimiz bu kutsallık atfedilen mekanlar oluşturmaktadır.

Bu kısa girişten sonra, *ziyaret*, *adak*, *dede*, *baba*, *şeyh*, *eren*, *evliya*, *yatır* ve *türbe*...vb adlarla anılan bu ziyaret yerleri ile onlara belli inanç, efsane ve

⁷ Metin Bozkuş, *Sivas Yöresinde Alevilik*, (Vizyon Matbaacılık), Sivas, 2000, s. 97.

4 gürün'de ziyaret yerleri

kerametlerin atfedilmesi ve çeşitli dilek ve isteklerle onların ziyaret edilmesi olayını, inceleme alanımız olan Gürün ve çevresinde yaygın olarak görmek mümkündür.

1. Akşaktaşı Ziyareti

İlçeye bağlı ve yaklaşık 44 km uzaklıkta bulunan *Beypınar* köyü civarında, hemen hemen her yerinde mezarların bulunduğu sivri bir tepe bulunmaktadır. Tepenin hemen yanında alanı tahmini 5-6 dönüm kadar olan bir göl vardır.

Halk arasında yaygın olan rivayetlere göre burası büyük bir savaş alanıymış. Burada Müslümanlarla Gayrimüslimler arasında büyük bir ölüm kalım savaşı yapılmış. Bu tepede bulunan mezarlar da bu savaşta şehit olanların mezarlarıymış. Bu savaşı idare edenler Tokatlı olduğuna inanılan üç Çerkez kardeşmiş. Savaş önce bugünkü Kayseri Malatya yolu üzerinde bulunan Güneş Köyü yakınlarındaki *ziyaret mevki*i'nde başlamış. Burada üç kardeşten biri şehit olmuş. Bu nedenle buraya *ziyaret* adı verilmiş. (Burasının da o çevredeki insanlar tarafından zaman zaman ziyaret edildiği anlatılmaktadır) Üç kardeşin ikincisi ise, Beypınar köyü *Akşaktaşı* mevkiindeki tepede şehit olmuş. Üçüncüsü de Beypınar köyü ile Yolgeçen köyü (Tekirahma) arasında bulunan ve daha sonra *Çerkezin Döşeği* adı verilen yerde şehit düşmüştür. İşte bu üç kumandanın şehit düştüğü yerler, bugün halk tarafından ziyaret yeri olarak görülmekte ve çeşitli vesilelerle ziyaret edilmektedir.⁸

Akşaktaşı ziyareti, halk tarafından genel olarak şu nedenlerle ziyaret edilmektedir:

-Çocuğu olmayan, çocuğu doğup da ölen, veya herhangi bir dilek ve isteği olan kimseler buraya gelerek dilek dileyip kurbanlar keserek dua ederler. Bunu şahıslar yaptığı gibi buraya aile olarak gelip ziyaret edenler de vardır. Daha önceleri buralarda bulunan ağaç ve çalılara çeşitli renklerde çaput ve ip bağlanırken günümüzde bu geleneğin büyük ölçüde kalktığı belirtilmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu ziyaret yerine gidenlerin genellikle kurban kestikleri görülür. Özellikle kesilen kurbanın etinden olmak üzere yemekler yapılarak orada bulunanlara ikram edilir.

-Bu ziyarete, ferdi ve aile ziyaretlerinin dışında başta *yağmur duası* olmak üzere çeşitli vesilelerle toplu olarak da çıkıldığı görülmektedir. Toplu ziyaretlerde en az 4-5 kurban kesilerek yemekler hazırlanıp oraya gelenlere ikram edilir. Topluca namaz kılınıp hep birlikte ceketler ters giyilerek yağmur duası yapılır ve daha sonra da hep beraber köye dönülür. Bu arada birbirleriyle küs olanlar yüzünden yağmur yağmaz düşüncesiyle tören esnasında küs olanlar barıştırılır. Köylülere göre ne zaman böyle bir yağmur duasına çıkılsa, daha oradakiler köye dönmeden yağmur yağmaya başlamış ve çoğu zaman bu insanlar yolda ıslanmışlardır.

-Çocuğu geceleri uykuda ağlayan ve korkan aileler, çocukları ile beraber gelerek bir takım adaklar ve dileklerde bulunarak dua ederler.

-Bahtı kapalı olan genç kızlar buraya getirilerek bahtlarının açılması için dua edilip birtakım dileklerde bulunulur.

⁸ Bkz: İshak Görücü, *Gürün'ün Sosyo Kültürel ve Dini Yapısı Üzerine Bir inceleme*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi-Cumhuriyet Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü), Sivas, 1990, s. 141; Öz, *Bütün Yönleriyle Gürün*, s. 443; Kutlu Özen, *Sivas Efsaneleri*, Sivas, 2001, s. 119.

2. Avundukların Al Ocağı

Gürün'ün tanınmış ailelerinden biri olan Avundukların evi, *al ocağı* olarak bilinir.

Anlatıldığına göre, Avundukların büyük dedeleri olan Osman Dede, o dönemin en büyük alimlerinden biridir. Bir gün bahçesini sulamak için sabah namazı vaktinde giderken, bir de bakıyor ki, Al Karısı bir gelinin ciğerini eline almış yiyor. Bunu gören Osman Dede, hemen Al karısını tutup önce bir döver, sonra da eve getirerek evin büyük direğine bağlar. Osman Dede, Al karısını üç-dört gün çözmeyince Al karısı, pişman olduğunu belirterek bir daha yapmayacağını söyleyip yalvarmaya başlar ve şöyle der: 'senin neslinin bulunduğu yere ve ocağa hiçbir şey yapmayacağım'. Osman Dede, bu söz üzerine Al karısını serbest bırakır. İşte o tarihten günümüze kadar bu ocağa gelen her loğusa kadın ve Al basmasından korkmuş olan kadınlar getirilerek misafir edilirler. Bu şekilde buraya gelen hastalar bu evden ekmek, çaput veya kül olarak evlerine dönerler.

Halk arasında Al karısının şerrinden koruyan yer olduğuna inanılan bu ocağa, bunun dışında çocuğu olup ta ölenler ve düşük yapan kadınların da geldiği görülür. Gerek Al basmış, gerek başka nedenlerden dolayı buraya gelenlere burada ekmek ikram edilir. Bunlar, evlerine dönerken bu evden bir parça ekmek, bir parça bez ve biraz ocak külü götürürler. Bunları da bir muska şeklinde yastıklarının altına koyarlar. Şayet hasta bunlardan iyileşmemiş ve durumu ağır ise, bu eve getirilerek Osman Dede'nin Al karısını bağladığı direğe bir tülbent ile bağlanır. Burada yaklaşık bir gün kaldıktan sonra alınıp götürülür. Böylece Al basmasından korkan veya bu korkuya uğramış olan kadın sıkıntısından kurtulmuş olur.⁹

3. Coşkun Baba

Konakpınar nahiyesinde. Coşkun Baba ziyaretinin yanı başında kutsallığına inanılan ve yaklaşık 400 yıllık olduğu kabul edilen bir elma ağacı bulunmaktadır. Ziyaret yerine yakın ve özellikle bahar aylarında çıkan su gözesi de kutsal olarak kabul edilir.

Coşkun Baba'nın kimliği ve bu ziyaret yerinin tarihi konusunda net bilgiler yoktur. Bu konudaki bilgiler halk arasındaki çeşitli rivayetlerden ibarettir. Coşkun Baba, halka göre Allah'ın veli kullarından birisidir. Bazılarına göre o, sıra dışı söylemlerin sahibi bir kişidir.

Anlatıldığına göre, evli bir çiftin çocuğu olmaz. Götürmedikleri doktor ve baş vurmadıkları çare kalmaz. Ancak bir türlü çocukları da olmaz. Bir de Coşkun Baba'ya gidip durumumuzu söyleyelim, belki o bize bir şeyler söyler, diyerek onun yanına giderler. Durumu anlattıklarında Coşkun Baba kendi kendine, sanki Allah'a çıkışırcasına "sanki ilahi kudretinde yok mudur? Herkese veriyorsun da bu çiftte niye vermiyorsun? Bu senin şanına yakışıyor mu?" gibi sözler eder ve evli çiftte bir tane elma vererek "bu elmayı her ikiniz de yiyin. Allah'tan da ümidinizi kesmeyin. Umulur ki o bizleri duyar ve size bir evlat verir." der. Aradan bir süre geçtikten sonra bu çiftin çocukları olur. Bunun üzerine Coşkun Baba'nın ünü çevreye yayılır. Herkes onu

⁹ Öz, *Bütün Yönleriyle Gürün*, s.442.

6 gürün'de ziyaret yerleri

ziyaret etmek için gelir ve çevrede onun bir Allah dostu olduğuna inanılmaya başlanır.

Halk arasında O'na atfedilen şu söz meşhurdur. Kendisine tevbenin ilacının ve günah kirini temizlemeye yarayan ilacın bulunup bulunmadığını soran bir kişiye "Günah kirini temizlemeye yarayan ilaç elbette vardır. Bu ilaç; tevbe kökünü bulup, kalp havanına koyarsın, tevhid tokmağıyla döversin, insaf eleğiyle eleyerek, gözyaşıyla hamur yapıp kanaat kaşığıyla akşam sabah yersin. Bundan sonra hiçbir şeyin kalmaz." demiştir.

Bu ziyaret yerine hangi nedenlerden dolayı gidildiği ve ne tür uygulamalar yapıldığı konusunda şunları söylemek mümkündür:

-Burada bulunan elma ağacı kutsal kabul edildiği için hiçbir kimse tarafından ne bir dalı ve ne de bir yaprağı koparılmaz. Koparıldığı zaman koparan kişinin başına herhangi bir bela geleceğine inanılır.

-Burada özellikle bahar aylarında çıkan bir su kaynağı kutsaldır. Ziyaretçiler, dileğinin kabul olup olmayacağını öğrenmek için eline bir miktar su alıp bataklık gibi olan yerde küçük bir çukur açarak suyu oraya dökerler. Eğer su döktüğü yerde kaynarsa, dileğinin olacağına, kaynamazsa dileğinin yerine gelmeyeceğine inanılır. Örneğin, bir işe girecek birisi, onun kendisi için hayırlı olup olmayacağını öğrenmek amacıyla buraya gelip orada suyun kaynayıp kaynamadığına bakarak karar verir.

-Bahtı kapalı olan genç kızlar ve erkekler burayı ziyaret ederek dua edip dilek ve isteklerini bildirirler.

-Evliliğe yeni adım atacak gençlerin de zaman zaman burayı ziyaret edip, bol bol dua ettikleri nakledilir.

-Havalar kurak gittiği zamanlar yağmur duası için buraya çıkılıp dua edilir ve kurbanlar kesilir.

4. Deppo Baba

Sularbaşı köyünün yaklaşık bir kilometre doğusunda olup eski göç yolunun üzerinde ve Sazcağız suyunun güneyinde yer alır. 'Deppo Baba' adıyla bilinen bu yerde çeşitli ziyaret yerleri vardır. Deppo Baba adı verilen yerin karşısındaki akarsuyun menbaında yer alan 'dede kayası' mevkiindeki kayalar da (dilek taşları) kutsal olarak kabul edilir. Yine burada bulunan mağara 'öksürük dileği' olarak bilinir.

Bu ziyaret yerlerine o çevredeki insanların belirli günlerde çeşitli amaçlar için gelip dilek ve isteklerde buldukları, hatta bazen kurban kestikleri belirtilmektedir. Bunları şu şekilde sıralamamız mümkündür:

-Deppo Baba, yağmur yağmayıp havalar kurak gittiği zaman, yağmur duası amacıyla ziyaret edilir. Burada dualar yapıp kurbanlar kesilir ve orada bulunanlara ikramda bulunulur.

-Nazardan korunmak, ayrıca eve, ekine, hayvanlara bolluk ve bereket gelmesi amacıyla oraya gidilip dua edilir. Oradan ayrılırken de biraz toprak alınarak ekine ve evlere serpilir.

-Bahtı kapalı olan genç kızlar ve erkekler ziyaret edip dilekte bulunurlar.

-Çok çocuğu olanlar ile çocuklarının cinsiyetinin değişmesini isteyen kadınlar, Deppo Baba'ya gelerek ziyarette bulunurlar.

-Deppo Babanın karşı tarafında bulunan *dilek taşlarına* tırmanarak ulaşırlar. İçlerinden gizli olarak dilek tutarlar. Tutulan dileklerden sonra yerden aldıkları küçük ve düz çakıl taşlarını dağ yüzeyindeki bu taşlara yapıştırırlar. Eğer bu taş kayaya yapışırsa, içten tutulan dileğin gerçekleşeceğine işaretler ve böyle inanılır. Ancak her dilek için bir taş yapıştırılması gerekmektedir.

-*Öksürük dileği* olarak bilinen mağara da ziyaretçilerin uğrak yeridir. Bu mağaranın bir ucundan girip öbür ucundan çıkanlarda bulunan öksürüğün geçeceğine inanılır.

Bütün bu saydıklarımız olsa da, önceleri çok ziyaret edilen bu bölgeyi, günümüzde ziyaret edenlerin sayısı oldukça azalmış durumdadır.

5. Gökınar

Tabiat güzelliği bakımından Gürün'ün olduğu kadar ülkemizin nadide yerlerinden biridir. İlçe merkezine 10 km uzaktadır. Suyu tatlı, berrak ve temizdir. Öyle ki bazı kısımların derinliği 17-20 metreyi bulduğu halde içine atılan küçük bir cismin tabana kadar çöküşü ve tabandaki duruşu, net olarak izlenebilmektedir. Gölün diğer bir özelliği, güneşin açısına göre ton değiştirmesidir. Gölün rengi mavi-gök renginden olduğu için bu ad verilmiştir. Yaslandığı kayaların dibinden ve yer yer tabandan kaynayan göl, iki parçadan oluşmaktadır. *Küçük Göl* adı verilen gölden çıkan suda alabalık üretimi yapılmaktadır. *Büyük Göl* ise turistik amaçlarla ziyaret edilen bir konumdur.¹⁰

Halk arasında Gökınar'ın oluşumu ile ilgili olarak iki efsane anlatılmaktadır.

Birincisine göre, "Bir çoban sürüsüyle birlikte gölün bulunduğu arazide dinlenirken rüyasında kendisine 'Koyunların ile birlikte buradan uzaklaş, alttan su kaynayacak' denir. Çoban uyandığı zaman aceleyle sürüyü alır ve karşı yamaca geçer. Gerçekten de bir süre sonra su kaynamaya başlar ve Gökınar oluşur.

İkincisine göre ise, "Çoban ve sürüsü şiddetli susuzluk çekmektedir. Oraya yakın bir çevrede su kaynağı yoktur. Çoban çaresiz bir şekilde 'Ya Rabbi su' diye inler ve elindeki asasını yere vurur. Bir süre sonra asanın değdiği yerden su kaynamaya başlar. Çoban ve koyunlar kana kana sularını içerler. Çıkan bu su, orada bir göl halini alır. Gölün suyu berrak ve gök mavisi olduğu için yöre halkı göle "Gökınar" ismini verir.¹¹

6. Güldede Yatırı

Bu yatır, Güldede köyü yakınında olup yaklaşık 150-200 metre yükseklikte toprak bir höyük üzerinde bulunmaktadır. Yatırın bulunduğu yerin, çevrede bulunan pek çok köye hakim bir pozisyonda olması ve üzerinde eski bir yerleşim yeri olduğuna dair kalıntıların varlığı, buranın daha önceleri bir kale olduğu izlenimini vermektedir. Buranın üst kısmında iki mezar bulunmaktadır. Bundan dolayı höyüğün çevresi duvarla çevrilmiştir. Mezarın üzerinde bulunan ağaçlara çeşitli bez parçaları bağlanmıştır. Güldede'ye daha çok ilkbaharda yağmur duası için gelinip kurban kesilerek yemekler pişirildiği belirtilmektedir.

¹⁰ Öz, *Bütün Yönleriyle Gürün*, s. 529.

¹¹ Görücü, s. 153.

8 Gürün'de ziyaret yerleri

Burayı 1993'te ziyaret eden bir jeoloji mühendisinin, buranın bir kral şehri olabileceğini belirttiği anlatılır. Ancak höyük çevresinde ve içinde herhangi bir kitabe yoktur. Güldede köyü sakinlerinden bazılarına göre, burada bir şehit yatmaktadır. Bazıları da, burada yerden semaya doğru geceleri bir yeşil ışığın yandığını ifade etmektedirler.

Elde ettiğimiz bilgilere göre, köylülerin buraya özellikle gün dönümünde toplu olarak geldikleri, kurbanlar keserek yemekler yedikleri ve herkesin gönlünden geçeni istediği anlaşılıyor. Bunun dışında insanlar Güldede'ye ferdi olarak da gitmektedirler. Gitme nedenleri arasında, devamlı kız çocuğu olup da oğlan isteme, baş ağrısı ve suç işleyenlere burada yemin ettirme gibi şeyleri sayabiliriz. Ayrıca yağmur yağmadığı zaman yağmur duası için buraya çıkılıp namaz kılınır, kurbanlar kesilir ve bol bol dua edilir.

7. Hayrani Baba

Hayrani Baba, XVIII. yüzyılın sonlarından XIX. Yüzyılın ortalarına kadar Gürün'de yaşamış, Kadiri Şeyhidir. Halk arasında ehli tasavvuf ve keramet sahibi bir evliya olarak tanınır. Hayrani Baba'nın asıl adı Muhammed olup, Hayrani ismini, bağlı olduğu Tokat Niksar'lı velilerden Hacı Salih vermiştir. İyi bir tekke kültürü almış olan Hayrani Baba, bağlı olduğu Kadiri Tarikatı'nın Gürün'deki temsilcisidir. Aynı zamanda şair bir kişiliğe sahiptir. Şiirlerinde mahlas olarak '*Hayrani*' ismini kullandığı için halk arasında Hayrani ismiyle meşhur olmuştur. Halk arasında 'Hayrani Baba' olarak bilinmektedir.¹²

Halk tarafından tanınmasına ve hakkında çeşitli rivayetler olmasına rağmen, kendisinin hangi yılda doğduğuna dair kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak torunlarında bulunan kayıtlardan, onun ölüm tarihinin 1856 yılı olduğu tahmin edilmektedir.

Hayrani Baba'nın, bugünkü Kirazlık Mahallesi'nde halen varlığını koruyan evinde doğduğu ve bu mahallede vefat ettiği belirtilmektedir. Anlatıldığına göre, O Gürün'e defnedilmiştir ve kabri, Yassicatepe Mahallesinde bulunan *yassıca tepe* mezarlığında bulunmaktadır.

Elde ettiğimiz bilgiler, Onun bugünkü Kirazlık Mahallesi'nde, kendi evinin bulunduğu yerde bir tekke inşa ettirmiş olduğu, burada halkı İslâmî konularda aydınlattığı ve tekkesinde kendisine bağlı olan dervişlerle birlikte kadiri tarikatına ait çeşitli zikir merasimleri düzenlediği yönündedir. Diğer bölgelerde yaşayan çeşitli tarikatlara mensup olan çeşitli şeyh ve dervişlerin kendisini ziyarete geldikleri ve onlarla birlikte halkın da katılımıyla bu tekkede çeşitli sohbetler düzenledikleri anlatılanlar arasındadır.

Hayrani Baba hayatta iken Tekkesi'ne halkın her kesimine mensup insanların geldiği ve onu çeşitli sebeplerden dolayı ziyaret ettiği anlaşılıyor. Özellikle *yüz felci* ve *sara* gibi hastalıklara mübtela olanlar bu tekkeye getiriliyor, Hayrani Baba'nın çarığı hastanın yüzüne sürülür veya hafifçe dokundurulursa şifa buluyordu. Ayrıca halk arasında sarılık adıyla bilinen hastalığa yakalananların da burada şifa buldukları aktarılan rivayetler arasındadır. Sarılık olanlar, haftanın her çarşamba

¹² Mehmet Ali Öz, *Gürün'lü Şairler*, (Dilek Matbaası), Sivas, 2002, s. 5.

günü buraya şifa bulmak için getirilirdi. Bu konuda anlatılan rivayetlerden birisi şöyledir: "İncesu Köyü'nde Hayrani Baba'yı çok seven bir çoban varmış. Bu çobanın tarikat ehli olmasını ayıplayan birisi, devamlı bu çoban ile alay eder durmuş. Bir gün bu çoban mazıkıran mevkiinde koyunlarını otlatırken aklına şeyhi Hayrani Baba gelmiş. Daha sonra o anın Gürün'de Hayrani Baba ile birlikte dervişlerinin zikir saati olduğunu ve birlikte zikir çektiklerini hatırlayınca, koyunları orada bırakarak hızlıca koşarak Gürün'e gelip zikire katılmış. Ertesi gün Hayrani Baba'dan destur alarak koyunları bıraktığı yere geri gelmiş. Çoban, koyunlarının yanına geldiğinde bir de ne görsün! koyunların çevresinde iki tane kurt. Aynı bir insan gibi koyunları bekleyerek çobanın koyunlarını otlatıyor. Çoban, bu durumun şeyhi Hayrani Baba'nın bir kerameti olduğunu düşünerek köye geldiğinde birisine anlatmış. Anlattığı kişi ona inanmayıp O'nunla alay etmiş. Çoban bu duruma çok üzülmüş. Gürün'e Hayrani Baba'nın yanına geldiğinde durumu O'na anlatmış. Hayrani Baba, O'na bir armut vererek 'bunu al. Ona götür ve yedir' diyerek çobanı köye göndermiş. Çoban, Hayrani Baba'nın göndermiş olduğu armudu kendisiyle alay eden kişiye yemesi için vermiş. Verirken de 'sen hiç erenler lokması yedin mi?' diye sormuş. O kişi de; 'hayır yemedim' deyip ve yine çobanla alay etmiş. Çoban elindeki armudu adama verip yedirmiş. Adam, armudu ağzına alır almaz armut büyük bir fare olmuş. Adam korkudan bayılıp yere düşmüş. O gece korkunç rüyalar görmüş. Adam ertesi gün hemen giderek hem alay etmiş olduğu çobandan hem de Hayrani Babadan özür dilemiş ve Hayrani Baba'nın müritlerinden birisi olmuş.

Hayrani Baba hakkında halk arasında yaygın olan rivayetlerden birisi de, Hayrani Baba'nın mezarının üzerinde çoğu kez Cuma akşamları gökten aşağı doğru bir ışık halesinin indiği inancıdır.

Günümüzde de insanlar, Hayrani Baba'yı ziyaret ederek dua etmekte ve dilek ve isteklerini bildirmektedirler.

8. Huykesen Çalısı

Şuğul bölgesinde *ziyaret çalısı*, diğer bir ismiyle *huykesen çalısı* denilen bir yer vardır. Buraya bir takım kötü huyları olan insanlar gittiği gibi yaramaz çocuklar da götürülerek, üzerlerindeki giysiden bir parça yırtılıp çalıya geçirilince çocuğun iyileşeceğine inanılır.

Oraya toplu olarak gidenlerin de olduğu, orada yemeklerini birlikte yiyerek, hoş vakit geçirmeye çalıştıkları belirtilmektedir. Bu esnada orada bulunan küçük havuzun içerisine, huyunun değişmesi arzu edilen kişiyi habersizce atarlar. Böylece o kişinin huyunun değişeceğine inanılır. O anda 'huyun kesile huyun kesile' diye seslenirler. Daha önceleri kadar olmasa da günümüzde hala bu sebeplerden dolayı burayı ziyaret edenlerin olduğu ifade edilmektedir.

9. İrfan Ocağı

Bu ocak, Gürün'e bağlı Suçatı Kasabasındadır. Daha çok 'İrfan Hoca' olarak bilinen kişinin ismiyle meşhur olmuştur. İrfan Hoca'nın ölümü ile oğlu Kâmil Başpınar tarafından bu görev yerine getirilmiştir. Kâmil Hoca'nın ölümünden sonra ise, ocağa yine ziyaretçiler gelmekte ancak ziyaret edenlere eskisi kadar yardımcı

10 gürün'de ziyaret yerleri

olunamamaktadır. Şu anda Kamil Başpınar'ın ailesinin oturduğu ev, ocak olarak bilinmektedir.

Bölge insanından aldığımız bilgilere göre, hocasından almış olduğu irşat vazifesini yerine getirmek için Kayseri, Aksaray, Bursa gibi bölgelerde kalan Somuncu Baba, daha sonra Darende'ye gelip yerleşerek Tohma Vadisi boyunca İslamiyet'in yaygın hale gelmesini sağlamıştır. Burada yaşayan insanlara göre, Somuncu Baba'nın bu yolculukları esnasında Gürün İlçesi ve Suçatı Kasabası'na uğraması, Gürün ve havalisinde manevi hayatın gelişmesine önemli katkı sağlamıştır.

Somuncu Baba'nın Suçatı Kasabasını ziyareti ve bu ziyaretin ayrıntıları, bizzat Somuncu Baba tarafından Suçatı Kasabasında yazmış olduğu vakfiyede de belirtilmektedir. Somuncu Baba Telin'e (Suçatı) geldiği zaman Molla Veli'nin evinde kalır. Kendisine ikram edilen yiyecekler ve bal için hayır duada bulunur. Yıllardır bu çevrede şifalı bal olarak bilinen Telin Balı'nın bu özelliğinin Somuncu Baba'nın duasından kaynaklandığı anlatılmakta ve bu inanış halen devam etmektedir. Somuncu Baba Molla Veli'nin evinde misafir iken komşuların ineği rahatsızlanır. Sahipleri telaşa kapılır ve evin hanımı hemen komşu evdeki misafir hocayı hatırlar, eline bir çini tuz alarak okutmaya koşar. Somuncu Baba'ya tuzu okuttuktan sonra ineğine yaladır. Hayvan hemen iyileşir. Bunun üzerine Somuncu Baba'nın keramet ehli biri olup duasının etkili olduğu köye hemen yayılır. Hastası olan, derdi olan onun duasından istifade etmek için koşar gelir, ev adeta köylünün istilasına uğrar.

Bu ziyaretten sonra Somuncu Baba'nın misafir kaldığı ev, 'ocak' olarak kabul edilir ve derdi olanların akınına uğrar. Birçokları burada derdine deva, hastalığına şifa bulur. Ünü çevrede git gide yayılır. Evinde misafir olduğu Molla Veli ve neslinden gelen Molla Mikdat, Somuncu Baba'nın ziyareti ile hem itibar kazanır, hem de maddi bakımdan sıkıntıları kalmaz. Halen Yukarı Telin'de Kamalı Hafız Neslinden olan Kamil Başpınar'ın çocuklarının elinde Somuncu Baba tarafından verildiği belirtilen belgeler bulunmakta ve bu ev, ocak olarak kabul edilmektedir.

İrfan Ocağı'na, Sarılık hastalığına yakalananlar, yele tutulmuş hastalar, karı koca arasında anlaşmazlık yaşayanlar, bahtı kapalı olan gençler ve çocuğu olmayan kadınlar gibi çeşitli sıkıntıları olanlar gelirler. Ayrıca peltek konuşan çocuklar, gece rüyasında korkup sürekli ağlayan çocuklar ve geç yürüyüp geç konuşan çocuklar da buraya getirilirler.

Buraya gelen hastalardan para alınmaz. Fakat getirdikleri küçük hediyeler kabul edilir. Para alındığı zaman bu ağacın özelliğinin kaybolacağına inanılır.

Tedavi şekli şöyledir: Ocak evde yeşil bir bez var. Bu bez ocaklı şahıs tarafından hastanın boynuna asılır. Hastaya diz çöktürüp. bildiği duaları okuyarak tedavi etmeye çalışır. Bazen de gelenlerin hastalıklarının iyileşmesi için muska yazar. Burada bir gece kalanların olduğu da belirtilmektedir.

10. Kılı Ziyaret

İlçenin kuzeydoğu tarafına düşüp merkeze uzaklığı yaklaşık 40 km olan Eskihamal köyü Yeşildere ile Bicir köyü arasında yer alan meşe mevkiinde 'Kılı Ziyaret' adı verilen bir çam ağacı bulunmaktadır. Bu ağacın 300 senelik olduğu

tahmin edilmektedir. Burası civar köylüler tarafından aşağıdaki nedenlerden dolayı ziyaret edilmektedir:

-Köylüler buraya her yıl adak kurbanlarını kesmek için gelip herhangi bir dilek ve arzuları varsa onu dile getirirler.

-İnsanların topluca yağmur duası için çıktıkları yerdir.

11. Kuduz Ocağı

Bu ocak, Beypınar köyünde bulunup köye ilk yerleşen Tıraşlar sülalesinin evi olarak kabul edilir. Kuduz hastalığına yakalananlar buraya getirilerek ocak evin ekmeğinden yedirildiğinde bu hastalığın geçeceğine inanılmaktadır. İhtiyaç duyulduğunda hasta belli bir süre burada misafir olarak bırakılır. Burayı ziyarete köy halkının yanı sıra civar köylerden de gelenlerin olduğu belirtilmektedir.

Anlatıldığına göre, yıllar önce Beypınar köyünde yaşadığı söylenen Mehmet Ali Hoca Efendi, alim, fazıl, fakih olarak tanınan bir kişi imiş. Bu zatın mezarından alınan toprak, çiftçiler ve besiciler tarafından nazardan korunmak için kullanılmaktadır. Mezardan alınan toprak zararlı hayvanlardan korunmak için tarlaya serpilir. Böylece hayvanların vereceği zararlardan korunulacağına inanılır. Ayrıca yavrusu olmayan büyük baş hayvanlara, yavrularının olması için, bu mezardan alınan toprakla beraber bir miktar tuz yalattırılır.

12. Şehitler Mezarlığı

İlçe merkezine yaklaşık 20 km uzaklıkta olan ve İncesu köyü ile Çiçekyurt köyü arasında ve Kızılpınar köyü tarafında, yolun hemen üst tarafında şehitlerin mezarlarının bulunduğu inanılan bir yer vardır. Burası, o çevrede ziyaret yeri olarak kabul edilmektedir. İnanca göre, burası daha önceden yapılmış bir savaş yeri olup burada savaş esnasında şehit düşenlerin mezarları bulunmaktadır. Yöre insanına göre, bu mevki, Kayseri-Malatya yol güzergahının altında kaldığından bazı mezarlar çığnenmekte ve sebeple de kazalar eksik olmamaktadır.

Bu ziyaret yeri, şu amaçlardan dolayı ziyaret edilmektedir:

-Sütü olmayan kadınlar oraya giderek beraberlerinde bir kapla su götürürler. Dualarını yaptıktan sonra o su ile göğüslerini ovup sütlerinin çoğalacağına inanırlar.

-Çocuğu olmayan veya olup da yaşamayan kadınlar, burayı ziyaret edip dua ederek dilek ve isteklerini sunarlar.

-Askere gidenler ile gurbete çıkan gençler burayı ziyaret edip dua ettikten sonra ayrılırlar.

-Yağmur yağmadığı ve sular az olduğu zaman yağmur duası için giderler. Kurbanlar keserek dua ederler.

13. Şeyh Kasım Türbesi

Gürün merkez Ulu Camii'nin altında beş adet mezar vardır. Bu mezarların Şeyh Kasım ve müritlerine ait olduğu belirtilmektedir.

Elde ettiğimiz bilgilere göre, bunlardan üzerinde yeşil örtü ve sanduka bulunan kabir, Şeyh Kasım'a aittir. Duvara yakın ve uzun olan kabir, Hafız Mustafa'ya aittir. Üzerinde Osmanlıca Sülüs yazı tipiyle yazılmış yazı bulunan mezar ise, anlaşıldığı kadarıyla Şeyh Kasım'ın oğlu Derviş Muhammed'e aittir. Dördüncü

12 gürün'de ziyaret yerleri

mezar da genç yaşta ölen Hafız Mustafa'nın kızı, Arife Hanım'a aittir. Beşinci mezarın ise; bu aileye mensup birisine ait olduğu tahmin edilmektedir.

Türbeye caminin doğusundan bir kaç basamak aşağı inilerek girilmektedir. Mezarların bulunduğu odanın genişliği yaklaşık 16 m²'dir.

Bir rivayete göre, Şeyh Kasım'ın Medine'den geldiği, önce Malatya'ya daha sonra da Gürün'e yerleştiği ifade edilmektedir. Gürün'de amcazadesi meczup Mustafa ile beraber iki dükkan satın alarak halk içine girdiği, yaptığı sohbetlerle ve insanlarla olan iyi ilişkileri sayesinde burada iyi bir zemin oluşturarak İslam'ı tebliğ etme imkanı bulunduğu belirtilmektedir. Halk arasında onun kimliği hakkında farklı rivayetlere de rastlanır.

Anlatılan diğer bir rivayete göre de, Şeyh Kasım, İlk önce bugün Muratlar Sokağı olarak adlandırılan yerde dergahını kurar. Burada halkı İslâmi konularda aydınlatmaya çalışır. O tarihlerde Gürün İlçesi'nin bağlı bulunduğu Darende İlçesi'nde medfun, Tohma havzasının Türkleşmesinde ve Müslümanlığın yayılmasında çok büyük katkıları olan Somuncu Baba' nın ve Şeyh Abdurrahman Erzincani Hazretlerinin dergahından ilim tahsili yaparak Halveti Şeyhliğine kadar yükselir.

Şeyh Kasım, XVII. yüzyılda Gürün'e yerleştikten sonra muhtemelen bugünkü Ulu Camii'nin eski yerinde bulunan iki dükkan yerini satın alarak burada küçük bir mescit inşa ettirip tebliğlerine bu camide devam eder. Bu zat ve arkadaşları ölünce halk tarafından kendi yaptırmış oldukları caminin yanına defnedilirler. Ancak daha sonra buldukları yerin üzerine caminin yeniden inşa edilmesi üzerine mezarları caminin altında kalır. Rahatsız edilmemeleri içinde mezarlarının yeri değiştirilmez.

Şeyh Kasım'a ait çeşitli menkıbeler anlatılmaktadır. Burada yaşayan insanlara göre, Şeyh Kasım, kalp gözü açık bir evliyadır. İnsanlar Onun kerametlerinin öldükten sonra da devam ettiğine inanmaktadırlar. Anlatıldığına göre, cemaat ehlinde birisi, kalp gözünün açık olması sebebiyle her gün Sabah namazını Ulu Camii'inde kılmaya gelir. Her gelişinde, Şeyh Kasım ve Hafız Mustafa'nın caminin önündeki şadırvanda abdest alarak camide namaz kıldıklarını görür ve seslerini duyar. Daha sonra bunu bir yakınına söyler. Ertesi gün Şeyh Kasım, bunu bir daha kimseye söylememesini rüya yoluyla bu şahsa iletir. Ertesi gün aynı şeyleri gören bu zat yine gördüklerini yakınına söyleyince, bu defa Şeyh Kasım o zata, bir daha kimseye söylememesini aksi takdirde ağzını ve yüzünü çarparak egeceklerini belirterek ikaz eder. Fakat bu adam yine kendisini tutamayıp gördüklerini yakınına söyleyince, aradan çok fazla zaman geçmeden, adamın ağzı yüzü ters olur.

Anlatılan başka bir rivayete göre ise, Şeyh Kasım öldükten sonra Somuncu Baba' nın torunlarından birisi, yanında hizmet eden birisine 'oğlum şu mektubu götür Güründeki Şeyh Kasım'a ver' der. Hizmetçi derhal mektubu alarak Gürün'e getirir. Fakat Şeyh Kasım'ın ölmüş olduğunu öğrenir. Biraz bekleyip düşündükten sonra, içinden hem Somuncu Baba' nın torununu, hem de Şeyh Kasım' ı denemek amacıyla Şeyh Kasım'ın mezarının başına gelerek 'Ya Şeyh Kasım Somuncu Baba' nın selamı var. Bu mektubu sana gönderdi' der demez, Şeyh Kasım, mezardan elini uzatarak 've aleykümüsselam' diyerek alır.

Günümüzde Şeyh Kasım ve arkadaşlarının mezarlarının bulunduğu yer, her Cuma ziyarete açılır. İnsanlar burayı ziyaret ederek bildikleri duaları okurlar. Ziyaretçilerin her biri kendisine göre sıkıntısını dile getirerek yardım ister. Bu şahısların yüzü suyu hürmetine dualarının kabul olunacağına inanırlar.

14. Yusuf Dede

Mezarı Gürün merkeze yaklaşık 18 km uzaklıkta olan Bahçeçi köyündedir. Burası, ziyaret yeri olarak kabul edilmektedir. Anlatıldığına göre, Yusuf Dede üç kardeşten biridir. Yusuf Dede, Bahçeçi köyünde, Bozoğlan, adıyla bilinen ikincisi Suçatı Kasabası'na 7 km uzaklıktaki Çaldağı'nda, Sarıoğlan adıyla bilinen üçüncü kardeş ise Yukarı Suçatı'nın tepesinde yattığı söylenmektedir.

Bahçeçi köyünün üst yanında yer alan ve köye içme suyu olarak getirilen kaynağın çıktığı yer, kutsal olarak kabul edilmektedir. Nedeni ise, Yusuf Dede buraya gelip yerleştiği zaman buradaki suyun kaynamaya başladığına inanılmasıdır. O zamandan beri burasının halk tarafından ziyaret edildiği nakledilmektedir.

Köylülerin burayı çeşitli amaçlarla zaman zaman ziyaret ettiği görülmektedir.

-Havalar kurak gidip yağmur az yağdığı zaman yağmur duası için çıkılıp kurbanlar kesilerek dualar edilir. Ziyaretçiler arasında birbiri ile küs olanlar var ise dua yapmadan önce barıştırılır.

-Çeşitli sıkıntıları bulunanlar burayı ziyaret ederek çokça dua ettiklerinde sıkıntılarının ortadan kalkacağına inanırlar.

-Çocuğu olmayan kadınların da çocuk sahibi olmaları için burayı ziyaret ederek dua ettikleri belirtilmektedir.

Öte yandan, Bahçeçi köyünün yaklaşık bir kilometre doğu tarafında bulunan *ardıç ağacı*'nin, Battal Gazi tarafından dikildiğine inanıldığı ve o zamandan beri döneminden beri kutsal kabul edildiği belirtilmektedir. Yaklaşık dört metrelik bir çapa sahip olan bu ağaç, zaman zaman ziyaret edilmekte, çaput bağlanmakta ve dilekler de bulunulmaktadır.

15. Ziyaret (Osmandede-Kötüköy)

İlçeye yaklaşık 30 km uzaklıkta ve kuzeybatı kesiminde bulunan Osman Dede köyünün eski ismi *kötüköy*'dür.

Osman Dede köyünün kuzeybatısında olup Kayseri-Malatya karayolunun sol tarafındaki kale denilen mevkiye bulunan yer, ziyaret yeri olarak kabul edilmektedir.

Yağmur yağmadığı, havalar kurak gittiği zaman köy halkı tarafından buraya toplu olarak çıkılır. namaz kılınır, dualar edilir ve kurbanlar kesilir.

Bu ziyaret yerinin gurbete gidenler ile askere gidecek gençler tarafından da ziyaret edildiği nakledilmektedir. Burası ziyaret edildiği zaman, askere gidenlerin sağ selim evlerine dönecekleri ve gurbete çıkanların ise sıkıntı çekmeyeceklerine inanılmaktadır.¹³

16. Ziyaret (Karapınar)

Bu ziyaret yeri, Karapınar köyü ile Güldede köyü arasında olup tarihi çok eskilere dayanan höyüklerin bulunduğu yerdedir. Hüyüklerden en büyüğünün

¹³ Görücü, s.147,148.

14 gürün'de ziyaret yerleri

ortasında bir mezar bulunmaktadır. Bu mezarın büyük bir zata ait olduğuna inanılmaktadır. Köylüler, bu mezarın kime ait olduğu ve burada yatan şahsın kimliği konusunda aydınlatıcı bilgi verememektedirler. Bildikleri şey, burada önemli bir zatın yattığı ve o nedenle de insanların burayı ziyaret yeri olarak kabul etmeleridir. Bu ziyaret yerinin Karapınar köyünün yanı sıra çevre köylerden de ziyaretçiler tarafından ziyaret edildiği anlaşılmaktadır.

Köylülerin bu ziyaret yerine şu amaçlarla gittikleri belirtilmektedir:

-Hidrellez ve nevruz bayramlarında oraya gidilerek şenlikler yapılır, oyunlar oynanır.

-Başta Karapınar olmak üzere çevre köylüler, yağmur duası için buraya giderler, dua edip kurban keserler.

-Genç kızlar ve erkekler burayı ziyaret ederek arzu ve dileklerinin gerçekleşmesi için dua ederler.

-İnsanlar buraya her ne maksatla giderlerse gitsinler mutlaka olumlu bir sonuç alacaklarına inanırlar.

17. Ziyaret (Kaynarca)

Köye yaklaşık 500 metre uzaklıkta, Malatya-Kayseri yolunun sağ tarafındaki kayalık ve çalılık mevki, ziyaret yeri olarak kabul edilmektedir. Burada bulunan ağaç ve çalıların kesilmesinin zararlı olduğu ve kesenlerin başlarına büyük bela ve musibetlerin geleceğine inanılmaktadır.

İnsanlar buraya yağmur duası için çıkarak kurbanlar kesmek ve dua etmek, Önceden adanmış olan kurbanlarını getirerek burada kesmek, çocuk sahibi olmak için dua etmek ve çeşitli dilek ve isteklerini belirterek buradaki ağaç ve çalılara çaput ve iplik bağlamak için geldikleri nakledilmektedir.

19. Ziyaret Tepe

Güneş köyündedir. Anlatıldığına göre, Harabit deresi adı verilen yerde eskiden Ermeniler yaşarlarmış. Aynı zamanda bu bölgelerin, Bizanslılar ile Müslümanların çeşitli mücadelelerine sahne oldukları belirtilmektedir. Köylülerden aldığımız bilgilere göre, yine Müslümanların, Bizans'a hücum ettikleri bir sırada, bu tepede Yemenli bir komutan şehit düşmüştür. O yıllardan itibaren bu tepe ziyaret edilir hale gelmiş ve daha sonraki dönemlerde, bu komutanın şehit olduğu yere *Ziyaret Tepesi* adı verilmiştir.

Bu tepe, genellikle o bölgedeki insanların yağmur duası için çıktıkları bir yer olarak bilinmektedir. Yağmur yağmayıp havalar kurak gittiği zaman insanlar buraya çıkarlar. önce dargın olanlar barıştırılıp, helalleştirilir. Daha sonra namaz kılınarak dualar edilir ve kurbanlar kesilir.

Ayrıca adak kurbanı olanların da kurbanlarını getirerek burada kestikleri belirtilmektedir.